

Tentoonstelling van historische treinen te Brussel-Noord van 4 tot en met 27 mei 1985.

(op het spoor 1 van 9 u 30 tot 15 u 30)

Van 5 mei 1835, dag waarop in ons land de eerste trein reed, tot 20 december 1966, dag waarop de laatste officiële stoomtrein werd ingezet, loopt de periode die in de Belgische spoorweggeschiedenis als het "STOOMTIJDPERK" wordt bestempeld. De elektrische tractie en de dieseltreinen hadden sedert de dertiger jaren een bescheiden intrede op het nationaal spoorwegnet gedaan. Hun aandeel groeide stelselmatig naarmate de stoomlocomotief de plaats ruimde.

Bij de honderdvijftigste verjaardag van de spoorwegen in België toont de N.M.B.S. prestigieuze getuigen van het verleden te Brussel-Noord, meer bepaald een PACIFIC locomotief type 1 van 1935, een PACIFIC type 10 van het begin van de twintigste eeuw. Een tenderlocomotiefje type 16 met drie houten rijtuigen stelt een trein van rond de eeuwwisseling voor en die nog tot een dertigtal jaar geleden trouwe dienst bewees.

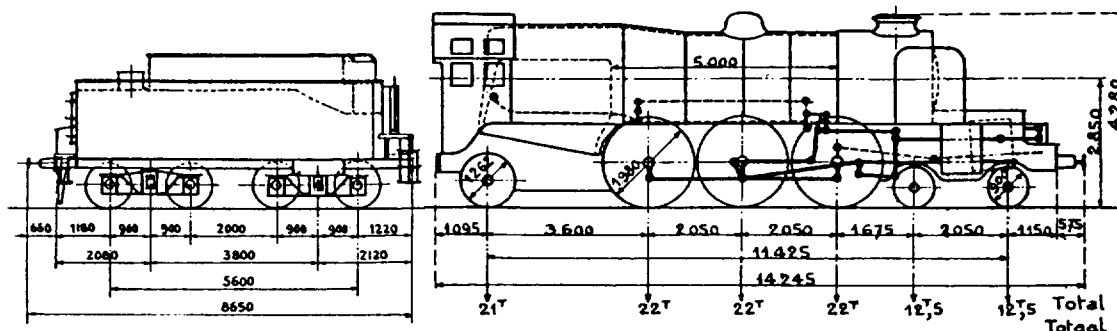
Locomotief "PACIFIC" Type 10

Van 1835 tot 1853 werden op de Belgische Spoorwegen uitsluitend cokes als brandstof gebruikt. Deze brandstof werd steeds duurder en om steenkolen te kunnen gebruiken wijzigde Ingenieur Belpaire grondig de vuurhaard. Tot 1898 waren haast al onze locomotieven met een zogeheten ondiepe Belpaire vuurhaard uitgerust.

Toen ging men van de machines een steeds groter vermogen eisen dat met hogervermelde vuurhaarden niet kon bekomen worden. Daarom keerde men terug naar de diepe vuurkist waarin men een dikke laag briketten stookte. Op die basis ontwierp Ingenieur Flamme in 1901 locomotieven die bovendien met oververhitters van de stoom waren uitgerust. Zo ontstonden zeer krachtige machines die bovendien een aanzienlijke kolenbesparing mogelijk maakten.

Tot deze reeksen telde men ondermeer de machtige PACIFIC locomotieven type 10 voor reizigerssneltreinen over lijnen met moeilijk profiel en hun zusters voor de goederendienst, de DECAPOD's type 36.

Locomotief 10.018: gebouwd in 1912 door John Cockerill, S.A. Seraing, laatste rit 23.01.1959 tussen Zottegem en Brussel-Noord.

Tenderlocomotief "ATLANTIC" Type 16

Op het einde van de 19^e eeuw lieten de Belgische Staatsspoorwegen heel wat nieuwe locomotieven bouwen die steeds snellere, langere en zwaardere treinen moesten slepen.

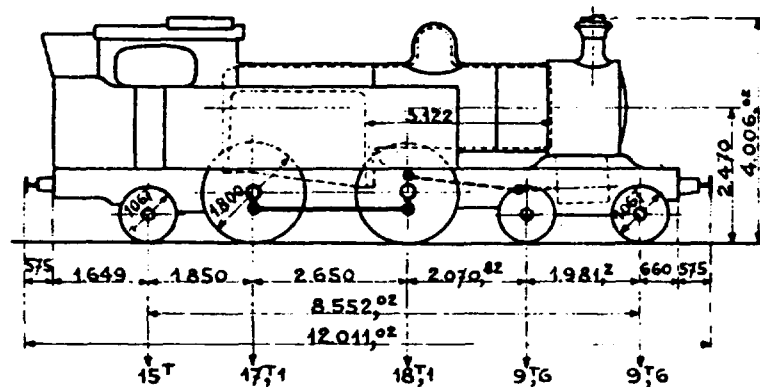
In 1899 verschenen aldus fraaie tenderlocomotieven die hoofdzakelijk voor lokale stoptreinen bestemd waren.

De eerste reeksen (type 14) hadden een diepe, de latere, een halfdiepe vuurhaard (type 15).

Om hun vermogen te vergroten, werden sommige van deze locomotieven met een oververhitter van de stoom uitgerust. Zo ontstond het type 16.

Deze ATLANTIC 4.4.2 (4 draagwielen - 4 drijfwielen - 2 draagwielen (kant machinistenhuis)) hadden drijfwielen met een doormeter van 1 m 80 en konden gemakkelijk tegen 100 km/u rijden. Ze waren zeer populair. Wanneer ze treintjes van twee rijtuigen sleepten, dan sprak men van TROTTINETJES. Dit waren de voorlopers van de latere motortreinen. Zulke treinen werden vooral ingezet op minder drukke lijnen.

Locomotief 16.042 werd in 1909 gebouwd door S.A. Ateliers Métallurgiques Tubize en in 1964 uit dienst genomen.

GCI-rijtuig

Rond de jaren 1890 stelden de Belgische Staatsspoorwegen rijtuigen met een GROTE CAPACITEIT in dienst. Deze houten, drieassige rijtuigen maakten toen een grote nieuwigheid uit omdat ze ruim 80 zitplaatsen hadden. Hun afmetingen en hun gewicht zouden weldra sterkere locomotieven vergen en een aanpassing van de lengte van de stationsperrons noodzakelijk maken.

Vanaf 1901 werden de oorspronkelijke rijtuigen geleidelijk omgebouwd. Ze werden o.a. van een gang voorzien evenals van een overgang tussen de rijtuigen om de INTERCIRCULATIE mogelijk te maken. Omwille van de veiligheid begon men reeds voor de 2^e W.O. deze voertuigen door geheel metalen rijtuigen te vervangen.

In 1960 werden ze definitief uit de dienst genomen.

Wegens hun grote capaciteit werden ze GC-rijtuigen genoemd en toen ze voor intercirculatie geschikt gemaakt werden kregen ze de benaming GCI mee.

